

Ганна ЗАРЕМБА-КОСОВИЧ

**ВІДДІЛ
СОЦІАЛЬНОЇ АНТРОПОЛОГІЇ
У МАСШТАБНОМУ
МІЖНАРОДНОМУ
ПРОЕКТІ EURA-NET:
РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРШИХ ЕТАПІВ**

Відділ соціальної антропології Інституту народознавства НАН України є одним із дванадцяти наукових осередків Європи та Азії дослідницької команди міжнародного проекту EURA-NET «Транснаціональна міграція в перехідний період: трансформаційні характеристики поточних мобільностей людей» (Transnational Migration in Transition: Transformative Characteristics of Temporary Mobility of People (EURA-NET)). Проект триває три роки (2014—2017), його метою є визначення характеристик транснаціональної мобільності людей. Результати дослідження в Євро-Азійському контексті будуть застосовуватися і для інших регіонів світу. Також проект спрямований допомогти національним та міжнародним політикам, чиновникам та експертам подолати виклики, які виникають у сучасному світі, охопленому мобільностями.

Учасниками дослідницького консорціуму є установи з 12 країн Європи і Азії, а саме: Університет Тампере — координатор проекту (UTA, Finland), Університет Більфельда (Bielefeld University, Germany), Копінг-Таркі Інститут економічних досліджень (KOPINT-TARKI, Hungary), Македонський університет (University of Macedonia, Greece), Центр Європейських Політичних Досліджень (CEPS, Belgium), Інститут народознавства НАН України (Institute of Ethnology/National Academy of Sciences, Ukraine), Коч Університет (Koc University, Turkey), Університет Маастріхта (Maastricht University, Netherlands), Міграційний Центр Скалабріні (Scalabrini Migration Center, Philippines), Махідольський Університет (Mahidol University, Thailand), Пекінський Педагогічний Університет (Beijing Normal University, China), Центр Досліджень Розвитку (Centre for Development Studies, India). EURA-NET зосереджується на розгляді трьох базових дослідницьких питань:

- 1) які трансформаційні характеристики і впливи на національному, регіональному та міжнародному рівнях мають тимчасові транснаціональні міграції?
- 2) у чому полягають політичні наслідки тимчасових міграцій на національному, регіональному (Європейському та Азіатському) і міжнародному рівнях?
- 3) що дає вивчення транснаціональних міграцій у Євро-Азійському транснаціональному просторі для кращого розуміння інших регіонів?

Для того, щоб отримати відповіді на ці запитання, слід почергово здійснити кілька етапів дослі-

дження. Сьогодні дослідницька група Відділу соціальної антропології у складі координатора проекту в Україні — Ігоря Маркова, дослідників-аналітиків — докторки Оксани Годованської, доктора Данила Судина, доктора Петра Чорнія, Ганни Заремби-Косович, Світлани Одинець, Анни Трофімової підготували звіт із аналізу сучасного стану дослідження української міграції та особливостей українського міграційного законодавства. Наступним етапом було польове дослідження, яке включало запис вісімдесяти інтерв'ю з українськими емігрантами та іммігрантами до України. На основі цього етапу роботи було написано аналітичний звіт.

Початок й завершення кожного етапу проекту передбачає проведення зустрічі в одній із країн-учасниць проекту.

Перша така зустріч відбулася 7—8 лютого 2014 р. в Університеті Тампере (Фінляндія), де зібралися координатори одинадцяти країн. На зустрічі обговорювали питання менеджменту та внутрішньої комунікації по проекту; методологічні підходи дослідження потоків та моделей тимчасової міграції, аналізу національного та регіонального міграційного законодавства.

13 травня 2015 р. була організована проміжна віртуальна зустріч усіх учасників проекту, на якій обговорювався перший варіант аналітичної доповіді, який включав опис сучасного стану дослідження міграції у кожній із країн, аналіз національного міграційного законодавства, огляд потоків та моделей тимчасової міграції притаманних кожній із країн, що беруть участь у проекті.

Підсумком на етапі аналізу стану міграційних процесів та їхнього вивчення у регіоні стала зустріч у Тесалоніках (Греція) (25—26 липня 2014 р.). Дослідницький підхід, запропонований учасниками проекту із Відділу соціальної антропології до визначення потоків й моделей тимчасової міграції, були презентовані Ганною Зарембою. А особливості міграційного законодавства в Україні — Ігорем Марковим. За підсумками цієї зустрічі учасників EURA-NET були визначені критерії реалізації другого етапу проекту — проведення 80 напівструктурованих інтерв'ю серед мігрантів та немігрантів кожною дослідницькою групою.

Першою попередньою презентацією результатів напівструктурованих інтерв'ю стала зустріч у Банг-

коку (Таїланд) 5—7 лютого 2015 року. Ігор Марков та Данило Судин, які представляли українську дослідницьку команду проекту цього разу, обґрунтували визначення вибірки дослідницького поля в Україні та перші підсумки опитування. Окрема сесія зустрічі стосувалася питання порівняльного аналізу емпіричного матеріалу кожної національної команди дослідників з метою визначення особливостей міграційних процесів у Євро-Азійському вимірі. Тому надзвичайно важливою була дискусія щодо методологічних підходів до аналізу результатів опитувань.

16—17 жовтня 2015 р. дослідницькі команди проекту збиралися у Будапешті (Угорщина), де кожна країна-учасниця проекту презентувала результати аналізу дослідницького поля, зібраного серед емігрантів, іммігрантів та немігрантів у кожній конкретній країні, яка бере участь у проекті. Зокрема, українська дослідницька команда, результати роботи якої були презентовані Ігорем Марковим та Данилом Судином, здійснила порівняльний аналіз дослідницьких категорій та спробували визначити моделі міграційних процесів у контексті концепту тимчасовості.

Іншою важливою сесією у Будапешті було планування наступного етапу проекту — формування вибірки опитування експертів — представників влади, неурядових організацій, науковців, роботодавців, пов'язаних із транскордонною міграцією. Інститут народознавства НАН України разом із Університетом Тампере та Міграційним Центром Скалабріні на Філіпінах відповідальні за реалізацію цього завдання.

Усі доповіді, написані у процесі реалізації проекту, будуть невдовзі опубліковані на офіційних сторінках проекту.

Задля отримання детальнішої інформації запрошуємо Вас на сайт Відділу соціальної антропології ІН НАН України: <http://social-anthropology.org.ua/projects/mizhnarodnyy-proekt-aura-net/>.

Або ж на офіційний сайт проекту EURA-NET «Транснаціональна міграція в перехідний період: трансформаційні характеристики поточних мобільностей людей» («Transnational Migration in Transition: Transformative Characteristics of Temporary Mobility of People (EURA-NET)»): <http://www.uta.fi/edu/en/research/projects/aura-net/index.html>.